

V Bruseli 7. 12. 2016
COM(2016) 940 final

**OZNÁMENIE KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU, RADE, EURÓPSKEMU
HOSPODÁRSKEMU A SOCIÁLNEMU VÝBORU A VÝBORU REGIÓNOV**

INVESTÍCIA DO EURÓPSKEJ MLÁDEŽE

INVESTÍCIA DO EURÓPSKEJ MLÁDEŽE

„V rámci hraníc Európskej únie sa črtá 29. štát. Je v štáte, v ktorom žijú ľudia bez práce. Je to štát, v ktorom mladí ľudia prišli o prácu; štát, v ktorom sú ľudia vylúčení, odmietnutí a ponechaní napospas. Bol by som rád, keby sa tento 29. členský štát stal opäť normálnym členským štátom.“

Jean-Claude Juncker

úvodné vyhlásenie na plenárnom zasadnutí Európskeho parlamentu, 15. júla 2014

„Tak, ako investujeme do zlepšovania životných podmienok v zahraničí, musíme investovať aj do reakcie na humanitárne krízy v našich domovských krajinách. A potrebujeme predovšetkým investovať do našich mladých ľudí. Nemôžem prijať a neprijmem skutočnosť, že Európa zostáva kontinentom nezamestnanosti mladých ľudí. Nemôžem prijať a neprijmem skutočnosť, že miléniová generácia alebo tzv. generácia Y môže byť po 70 rokoch prvou generáciou, ktorá je chudobnejšia, ako boli jej rodičia. Toto je pravdaže v prvom rade úlohou národných vlád. Európska únia však môže podporiť ich úsilie.“

Jean-Claude Juncker

správa o stave Únie, 14. septembra 2016

Európsky projekt je o budovaní lepšej budúcnosti pre európskych občanov. Znamená to tiež investovať do mladých ľudí a poskytnúť im nové príležitosti a pomôcť im chopiť sa ich. Dať mladým ľuďom čo najlepší štart do života prostredníctvom investícií do ich vedomostí, zručností a skúseností, pomôcť im pri hľadaní či zaučení do prvého zamestnania a dať im príležitosť, aby vyjadrili svoj názor. Táto investícia do mladých ľudí je základom spravodlivej, otvorenej a demokratickej spoločnosti, sociálnej mobility a začlenenia, ako aj trvalo udržateľného rastu a zamestnanosti.

1. Naliehavá potreba investovania do mládeže v Európe

Za posledné roky sa situácia mladých ľudí zlepšila v mnohých ohľadoch: nezamestnanosť mladých ľudí klesla z 23,9 % v roku 2013 na 18,5 % v roku 2016, keď poklesla o viac ako 10 % v porovnaní len s minulým rokom. Podiel osôb, ktoré predčasne ukončili vzdelávanie a odbornú prípravu, klesol zo 17 % v roku 2002 na 11 % v roku 2015. Medzi osobami vo veku 32 – 34 miera sa zvýšila miera dosiahnutého terciárneho vzdelania z 23,6 % v roku 2002 na 38,7 % v roku 2015.

Kríza však mládež tvrdo zasiahla a boj proti nezamestnanosti mladých ľudí je naďalej prioritou. V EÚ je viac ako 4 milióny nezamestnaných mladých ľudí. Sú to práve mladí Európania, ktorí znášajú dôsledky hospodárskej krízy a aj naďalej mnohí z nich čelia ťažkej situácii. Miera nezamestnanosti mladých ľudí v EÚ ešte stále zodpovedá dvojnásobku celosvetovej miery nezamestnanosti, pričom v niektorých členských štátoch dosahuje viac ako 40 %. Tieto údaje však nepodávajú úplný obraz, keďže mnohí mladí ľudia nie sú evidovaní ako nezamestnaní, ani si nehľadajú prácu v dôsledku rôznych faktorov, ako sú rodinné povinnosti alebo zdravotné problémy, ale aj odradenie a nedostatok stimulov, aby sa zaregistrovali ako nezamestnané osoby. Celkovo asi 6,6 milióna mladých ľudí nie je zamestnaných, ani nie je v procese vzdelávania alebo odbornej prípravy (NEET) a niektorí z nich sú v tejto situácii už mnoho rokov.

Ďalším zdrojom obáv je, že kvalitné vzdelávanie ešte nie je realitou pre všetkých študentov, a že veľká časť žiakov má veľmi nízku úroveň základných zručností. 11 % mladých ľudí predčasne opustilo školu bez dosiahnutej formálnej kvalifikácie. Tento nedostatok formálnej kvalifikácie obmedzuje ich šance nájsť si zamestnanie. Približne 60 % z týchto „osôb, ktoré predčasne ukončili školskú dochádzku“, je nezamestnaných alebo neaktívnych. V priemere je pravdepodobnejšie, že mladí ľudia s prísťahovaleckým pôvodom (ktorí predstavujú rastúci podiel mladých ľudí vo väčšine členských štátov EÚ¹) predčasne ukončia školskú dochádzku a bude medzi nimi vyšší počet osôb, ktoré nie sú zamestnané a nie sú ani v procese vzdelávania alebo odbornej prípravy (NEET)². Podľa najnovších údajov PISA sa zvyšuje podiel žiakov, ktorí majú nízku úroveň zručností v oblasti prírodných vied a čítania. V oblasti prírodných vied sa podiel študentov, ktorí dosahujú slabé výsledky, zvýšil o štyri percentuálne body (zo 16,6 % v roku 2012 na 20,6 % v roku 2015) a v čítaní sa zvýšil o takmer dva percentuálne body (zo 17,8 % v roku 2012 na 19,7 % v roku 2015). Podiel študentov, ktorí dosahujú slabé výsledky, je ešte vyšší v matematike (22,2 % v roku 2015, mierne zvýšenie v porovnaní s 22,1 % v roku 2012). Je to významný krok späť, ktorý zdôrazňuje naliehavú potrebu preskúmať výkonnosť európskych vzdelávacích systémov. Viac ako 20 % žiakov má ťažkosti s riešením jednoduchých úloh v matematike. Viac ako 16 % má problémy v prírodných vedách a viac ako 17 % má ťažkosti s čítaním³. Iba jeden zo štyroch mladých ľudí uvádza získanie nejakých digitálnych zručností prostredníctvom formálneho vzdelávania. Žiaci zo slabšieho sociálno-ekonomického zázemia sú nadmerne zastúpení v skupine žiakov s horšími výsledkami, čo vedie k riziku prenosu chudoby a sociálneho vylúčenia z jednej generácie na druhú⁴.

V tejto súvislosti mnohí mladí ľudia nehľadajú do budúcnosti s dôverou. 57 % mladej generácie má pocit, že mladí ľudia sú vylúčení z hospodárskeho, sociálneho a demokratického života⁵. Súčasne však majú mladí ľudia záujem angažovať sa a zúčastňovať sa na daniach v spoločnosti. Nie je súlad medzi situáciou a vyhlídkami mladých ľudí a sociálnym trhovým hospodárstvom Európy a prioritou Komisie podporovať zamestnanosť, rast a investície. Ako zdôraznil predseda Juncker vo svojom prejave o stave Únie, existuje riziko, že miléniová generácia – generácia Y – môže byť po 70 rokoch prvou generáciou, ktorá bude chudobnejšia, ako boli jej rodičia. Súvisí to aj so širšími hospodárskymi a demografickými zmenami v európskych spoločnostiach a s rozdelením bohatstva a príležitostí medzi generáciami, pričom kríza uplynulých rokov vykázala závažnejšie trendy.

Toto je boj, ktorý Európa musí vyhrať. Obdobie nezamestnanosti v mladom veku prináša osobné ťažkosti a môže mať negatívny vplyv na celý život človeka. Víťazstvo v boji proti nezamestnanosti mladých ľudí znamená zabezpečiť dobré pracovné miesta pre väčší počet mladých ľudí. To je predpokladom na to, aby Európa zabezpečila udržateľný rast a prosperitu.

¹ Podľa údajov Eurostatu z roku 2014 mladí ľudia narodení v zahraničí alebo narodení v EÚ, ale s rodičom narodeným v zahraničí, predstavovali v roku 2014 v EÚ 20 % osôb vo veku 15 až 29 rokov. Viac ako štyri z piatich osôb (83 %), ktoré po prvýkrát žiadali o azyl v EÚ-28 v roku 2015, mali menej než 35 rokov.

² Takmer štvrtina štátnych príslušníkov tretích krajín vo veku 18 – 24 rokov predčasne ukončí školskú dochádzku, v porovnaní s približne 10 % mladých ľudí žijúcich v krajine ich štátnej príslušnosti. Miera mladých ľudí, ktorí nie sú zamestnaní, ani nie sú v procese vzdelávania alebo odbornej prípravy je vyššia u štátnych príslušníkov tretích krajín vo veku 20 – 34 rokov (32,7 %) v porovnaní so štátnymi príslušníkmi krajín EÚ (18,0 %) a situácia je mimoriadne závažná u žien (43,0 %).

³ Prieskum OECD v rámci PISA pravidelne meria úroveň základných zručností žiakov vo veku 15 rokov.

⁴ Podrobnosti o prepojení medzi nízkymi dosiahnutými úspechmi v oblasti vzdelania a sociálno-ekonomickým postavením: Monitor vzdelávania a odbornej prípravy 2015.

⁵ Prieskum Eurobarometer 2016 „Európska mládež v roku 2016“, viac informácií:

<http://www.europarl.europa.eu/atyourservice/sk/20160504PVL00110/European-youth-in-2016>.

Riešenie situácie mladých ľudí na trhu práce je takisto otázkou sociálnej spravodlivosti a napokon aj dôveryhodnosti európskeho sociálneho a hospodárskeho modelu.

Komisia navrhuje obnoviť úsilie na podporu mladých ľudí. Po prejave o stave Únie schválili vedúci predstavitelia 27 členských štátov EÚ tzv. bratislavský plán, v ktorom stanovili potrebu poskytovať lepšie príležitosti pre mladých ľudí prostredníctvom ďalšej podpory zo strany EÚ pre členské štáty v boji proti nezamestnanosti mladých ľudí, ako aj lepších programov EÚ zameraných na mládež. V reakcii na to sa v tomto oznámení predkladajú opatrenia na účinnejšie investovanie do mladých ľudí. Cieľom je pomôcť im využiť príležitosti, dobre sa začleniť do spoločnosti, stať sa aktívnymi občanmi a dosiahnuť úspešnú kariéru. Táto iniciatíva je o tom, ako môžu EÚ a členské štáty zvýšiť svoje úsilie s cieľom ponúknuť mladým ľuďom podporu, vzdelávanie, odbornú prípravu a pracovné príležitosti, ktoré si zaslúžia. Oznámenie je súčasťou väčšieho balíka opatrení na zlepšenie príležitostí mladých ľudí. V rámci tohto balíka Komisia zriaďuje európsky zbor solidarity⁶ a predkladá oznámenie o zlepšovaní a modernizácii vzdelávania⁷.

2. Opatrenia EÚ v prospech mladých ľudí

Hlavná zodpovednosť za politiky a opatrenia pre mladých ľudí leží v rukách členských štátov, aj pokiaľ ide o vysvetľovanie výhod a podpory opatrení EÚ. Členské štáty nesú hlavnú zodpovednosť za svoje politiky v oblasti zamestnania, vzdelávania, odbornej prípravy a mládeže, ale Európska únia má za úlohu podporovať úsilie členských štátov, pričom tak robí už mnoho rokov. Osobitne to robí táto Komisia, ktorá kladie silný dôraz na podporu zamestnanosti mladých ľudí, a osobitne sa zaslúžila o zavedenie záruky pre mladých ľudí prostredníctvom financovania v začiatkovej fáze iniciatívy na podporu zamestnanosti mladých ľudí v roku 2015 a neskôr v roku 2016 nového programu v oblasti zručností pre Európu. Príliš často nie je prijímateľom opatrení EÚ jasné, odkiaľ pochádza táto podpora: politiky a opatrenia, ktoré boli iniciované na úrovni EÚ alebo využívajú finančnú podporu EÚ často dosahujú pozoruhodné výsledky, ale keďže sa vykonávajú prostredníctvom vnútroštátnych, regionálnych alebo miestnych orgánov, mnohí ľudia nevedia, akú úlohu zohráva EÚ v týchto opatreniach.

2.1. Riešenie nezamestnanosti mladých ľudí

Boj proti nezamestnanosti mladých ľudí zostáva prvoradou prioritou EÚ. Podpora zamestnanosti je vecou spoločného záujmu všetkých členských štátov. Európska únia podporuje členské štáty prostredníctvom celej škály politík a opatrení a osobitne vyčlenených finančných prostriedkov.

V rámci **európskeho semestra koordinácie hospodárskej politiky** poskytuje EÚ pre členské štáty politické poradenstvo a usmernenie⁸ týkajúce sa podpory štrukturálnych reforiem, ktoré uľahčujú integráciu mladých ľudí na trhu práce. Ku kľúčovým oblastiam zamerania v rámci európskeho semestra 2016 patrili aktívne politiky trhu práce, predčasné ukončenie školskej dochádzky, zlepšenie prístupu ku vzdelaniu a odbornej príprave pre zraniteľné skupiny, relevantnosť vzdelania pre potreby trhu práce, učenie sa na pracovisku a učňovské vzdelávanie, ako aj cieľená podpora pre mladých ľudí, ktorí nie sú zamestnaní, ani nie sú

⁶ VLOŽIŤ ODKAZ.

⁷ VLOŽIŤ ODKAZ.

⁸ Toto usmernenie má formu odporúčaní pre jednotlivé krajiny. Sú vydané v kontexte koordinácie politiky na úrovni EÚ v oblasti fiškálnych a hospodárskych politík a politik zamestnanosti, tzv. európskeho semestra.

v procese vzdelávania alebo odbornej prípravy. Finančná podpora, ktorú poskytujú európske štrukturálne a investičné fondy, je v súlade s týmito politickými usmerneniami (pozri rámček).

Príklady opatrení EÚ pre mladých ľudí v oblasti zamestnanosti:

– Od januára 2014 vstúpilo viac ako 14 miliónov mladých ľudí do jedného z vnútroštátnych systémov **záruky pre mladých ľudí**, o ktorej zriadení sa rozhodlo v roku 2013. Odvtedy asi 9 miliónov mladých ľudí prijalo ponuku práce, pokračovalo vo vzdelávaní, učňovskej alebo odbornej príprave. **Iniciatíva na podporu zamestnanosti** mladých ľudí, ktorá je hlavným finančným programom EÚ na podporu zavádzania záruky pre mladých ľudí, začala v roku 2013 a bol na ňu vyčlenený celkový rozpočet vo výške 6,4 miliardy EUR.

– **Európsky sociálny fond** už 60 rokov investuje do oblasti zručností, vzdelávania a odbornej prípravy mladých ľudí. V rokoch 2007 až 2013 Európsky sociálny fond (ESF) podporil viac ako 30 miliónov mladých ľudí. V období rokov 2014 až 2020 je na opatrenia na zlepšenie integrácie mladých ľudí na trhu práce vyčlenených z ESF viac než 6 miliárd EUR a na opatrenia v oblasti vzdelávania a odbornej prípravy 27 miliárd EUR.

– Za to isté obdobie bude môcť využiť nové alebo vylepšené vzdelávacie zariadenia 6,8 milióna mladých ľudí v 15 členských štátoch na základe financovania poskytnutého z **Európskeho fondu regionálneho rozvoja**.

– Z **Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka** sa počas rovnakého obdobia investujú 2 miliardy EUR do odbornej prípravy a poradenských služieb, čím sa zvýšia aj zručnosti a zamestnateľnosť mladých ľudí, a 7 miliárd EUR sa vyčlení na podporu začínajúcich podnikov vo vidieckych oblastiach s osobitným dôrazom na mladých ľudí.

– **Európska investičná banka** podporuje prostredníctvom programu „Zručnosti a pracovné miesta – Investovanie do mládeže“ investície do ľudského kapitálu (napr. odborná príprava, študentské pôžičky, programy mobility v hodnote 7 miliárd EUR v období rokov 2013 – 2015) a poskytuje prístup k financiam spojeným so zamestnaním mladých ľudí v MSP (suma vo výške 26 miliárd EUR vyčlenená pre prijímajúce MSP (2013 – 2015)).⁹

V posledných rokoch zavedenie **záruky pre mladých ľudí** prispelo k zlepšeniu situácie v praxi. Záruku pre mladých ľudí navrhla Komisia a členské štáty ju schválili na základe odporúčania Rady¹⁰ v roku 2013. Ide o politický záväzok, v rámci ktorého sa má každému mladému človeku vo veku do 25 rokov zabezpečiť kvalitná ponuka zamestnania, ďalšie vzdelávanie, učňovská príprava alebo stáž v lehote štyroch mesiacov po strate zamestnania alebo ukončení formálneho vzdelávania. Okrem ďalších kľúčových nástrojov EÚ, ako je Európsky sociálny fond, bol zriadený osobitný finančný nástroj EÚ – iniciatíva na podporu zamestnanosti mladých ľudí – s cieľom podporiť vykonávanie záruky pre mladých ľudí v tých regiónoch Európy, ktoré sú najviac postihnuté nezamestnanosťou mladých ľudí. S cieľom urýchliť vykonávanie iniciatívy na podporu zamestnanosti mladých ľudí Komisia začiatkom roka 2015 vopred uvoľnila 1 miliardu EUR. Okrem toho v septembri 2016 tiež so zreteľom na prvé výsledky vykonávania iniciatívy navrhla posilniť a rozšíriť finančné krytie určené na iniciatívu na podporu zamestnanosti mladých ľudí do roku 2020.

⁹ <http://www.eib.org/projects/priorities/investing-for-youth/index.htm>.

¹⁰ Odporúčanie Rady z 22. apríla 2013 o zavedení záruky pre mladých ľudí (2013/C 120/01).

Praktické príklady konkrétneho vplyvu záruky pre mladých ľudí/iniciatívy na podporu zamestnanosti mladých ľudí:

- Francúzsky systém *Emplois d'avenir*, ktorý bol spustený v roku 2012 a je čiastočne financovaný z iniciatívy na podporu zamestnanosti mladých ľudí, má za cieľ zabezpečiť dotované pracovné miesta pre mladých ľudí s nízkou kvalifikáciou, ktorí žijú v znevýhodnených oblastiach. Pracovné zmluvy trvajú jeden až tri roky a sú k dispozícii v MVO aj v súkromných podnikoch. V roku 2016 sa takto podporilo 150 000 mladých ľudí.
- V Lotyšsku sa v rámci projektu *Know and Do*, ktorý sa začal v roku 2015 a ktorý sa podporuje z Európskeho sociálneho fondu, podporuje osvetová práca na komunálnej úrovni. Cieľom je identifikovať, motivovať a aktivovať neregistrovaných mladých ľudí vo veku 15 až 29 rokov na návrat do procesu vzdelávania, zamestnania alebo odbornej prípravy.
- v Chorvátsku je vďaka financovaniu z Európskeho sociálneho fondu v prevádzke už jedenásť *Centier celoživotného kariérneho poradenstva*. Bezplatne poskytujú služby celoživotného kariérneho poradenstva – osobného, ako aj cez internet – pre všetkých občanov s osobitným zameraním na mladých ľudí.

2.2. Investovanie do zručností, kompetencií a začlenenia do trhu práce

Zručnosti a kompetencie sú kľúčovou investíciou. V znalostnej ekonomike je nevyhnutná široká škála zručností a schopností¹¹. Investovanie do nich pomáha uľahčovať prechod k zamestnanosti, predchádzať nezamestnanosti mladých ľudí a udržovať inovácie, konkurencieschopnosť a sociálnu spravodlivosť. Vzdelávacie systémy musia dosiahnuť lepšie výsledky, t. j. dobré výsledky vzdelávania pre všetkých žiakov, osobitne žiakov zo znevýhodneného prostredia. Osobitný dôraz by sa mal klásť na zlepšovanie výkonnosti, a to zvyšovaním efektívnosti, ako aj na kvalitu výučby. Lepšie vzdelávanie je kľúčovým faktorom na zlepšenie kvality a efektívnosti.

Vysokokvalitné systémy vzdelávania a odbornej prípravy uľahčujú prechod mladých ľudí na trh práce. Ukázalo sa, že najmä počas krízy sú dobre rozvinuté systémy odborného vzdelávania a prípravy jedným z najúčinnejších spôsobov, ako udržať nezamestnanosť mládeže na primeranej úrovni alebo jej predchádzať. Dôvodom tohto úspechu je, že odborné vzdelávanie a príprava, učenie sa na pracovisku a najmä učňovská príprava sú obzvlášť účinné pri poskytovaní zručností, ktoré sú dôležité pre trh práce. V záujme toho Komisia podporuje aktívne zapájanie sociálnych partnerov do zlepšenia kvality ponúk odborného vzdelávania a prípravy a posilňuje rozvoj partnerstiev medzi vzdelávacími a podnikateľskými subjektmi. Okrem toho poskytovaním dôkazov a podporovaním vzájomného učenia na základe spoločných priorít Komisia podporuje členské štáty pri zlepšovaní ich systémov vzdelávania a odbornej prípravy.

Príklady opatrení EÚ v oblasti zručností, vzdelávania a odbornej prípravy:

¹¹ Platí to pre základné zručnosti (čítanie, matematika), kľúčové kompetencie (napríklad digitálne a podnikateľské zručnosti a znalosti cudzích jazykov) a nekognitívne zručnosti (napríklad tímová práca a kritické myslenie).

- V júni 2016 Komisia spustila **nový program v oblasti zručností¹² pre Európu**. Obsahuje súbor opatrení, ktorých cieľom je poskytnúť väčšiemu počtu mladých ľudí lepšie zručnosti, lepšie využívať existujúce zručnosti a zvýšiť dopyt po zručnostiach, ako aj ich ponuku.
- Od roku 2013 sa **Európskemu združeniu učňovskej prípravy** podarilo zapojiť členské štáty, sociálnych partnerov, podniky, poskytovateľov odborného vzdelávania a prípravy a ostatné zainteresované strany do ponuky učňovskej prípravy, zlepšovania jej kvality, imidžu a mobility v rámci učňovskej prípravy. Okrem toho prostredníctvom **Európskeho paktu pre mládež**, spusteného v roku 2015 v spolupráci s európskymi podnikmi s cieľom poskytnúť aspoň 100 000 nových a kvalitných možností učňovskej prípravy, stáží alebo absolventských pozícií, Komisia spolupracuje s podnikateľskou komunitou na tom, aby sa partnerstvá medzi podnikateľskou sférou a vzdelávacími subjektmi stali bežnou záležitosťou. V rámci paktu pre mládež a združenía učňovskej prípravy sa už sprostredkovalo viac ako 500 000 príležitostí odbornej prípravy a pracovných príležitostí pre mladých ľudí, a to vo forme záväzkov od spoločností a organizácií. Spoločne s opatrením na zvýšenie počtu a možností učňovskej prípravy a príležitostí odbornej prípravy a ich kvality Komisia úzko spolupracuje s členskými štátmi, sociálnymi partnermi a poskytovateľmi odborného vzdelávania a prípravy s cieľom posilniť ich systémy odborného vzdelávania a prípravy.
- Prvý **Európsky týždeň odborných zručností** (5. – 9. decembra 2016) má osloviť viac než 500 000 mladých ľudí, rodičov, odborných pracovníkov, zamestnávateľov a sociálnych partnerov v celej EÚ s cieľom prezentovať excelentnosť a kvalitu v odbornom vzdelávaní a príprave.

2.3. Ponúkание cezhraničných príležitostí a zvýšenie účasti mládeže

Vzdelávanie, štúdium a odborná príprava v inej krajine poskytuje jedinečnú skúsenosť a otvára nové horizonty. Európske hospodárstva sú vzájomne intenzívne prepojené. Ponúkание príležitostí na rozšírenie horizontu mladým ľuďom pomôže, aby sa stali samostatnejšími a sebavedomejšími. Takéto príležitosti predstavujú spôsob, ako získať nové zručnosti a vedomosti, a poskytujú jedinečné skúsenosti s tým, ako sa vyrovnáť s rozmanitosťou a s iným prostredím.

Program Erasmus+ ponúka podporu širokému spektru mladých ľudí vrátane univerzitných študentov a učňov v oblasti odborného vzdelávania a prípravy, dobrovoľníctva a výmenných pobytov mládeže. V období rokov 2014 a 2020 je na program Erasmus+ vyčlenený celkový rozpočet 14,8 miliardy EUR. Očakáva sa, že podporí viac než 4 milióny mladých ľudí. V nedávnych štúdiách sa zdôrazňuje hmatateľný vplyv programu, najmä pokiaľ ide o zamestnateľnosť¹³. U študentov, ktorí sa zúčastnili mobility, je o polovicu menej pravdepodobné, že sa po ukončení štúdia stanú dlhodobo nezamestnanými v porovnaní s tými, ktorí štúdium alebo odbornú prípravu neabsolvovali v zahraničí. Jeden z troch študentov, ktorí absolvujú stáž v zahraničí v rámci programu Erasmus+, získa pracovnú ponuku v spoločnosti, pre ktorú pracoval. Stážisti programu Erasmus majú okrem toho aj silnejšieho podnikateľského ducha ako ich kolegovia, ktorí ostali doma: jeden z desiatich si založil vlastný podnik a viac ako traja zo štyroch tak plánujú urobiť alebo si dokážu

¹² COM(2016) 381 final.

¹³ Na aspekt zamestnateľnosti sa už zamerali rôzne štúdie, napríklad:

http://ec.europa.eu/dgs/education_culture/repository/education/library/study/2014/erasmus-impact_en.pdf.

https://www.agence-erasmus.fr/docs/2431_observatoire-n2.pdf.

https://www.agence-erasmus.fr/docs/20140425_rapport-final_etude-impact-de-web.pdf.

predstaviť, že tak urobia. A napokon, študenti programu Erasmus vedia lepšie riešiť problémy, sú prispôsobivejší, tolerantnejší a sebavedomejší, ako tí, ktorí v zahraničí neboli. Sú to zručnosti, ktoré si zamestnávateľia vysoko cenia, sú to však tiež dôležité sociálne a občianske aktíva.

V otvorenej a demokratickej spoločnosti je nevyhnutné, aby osoby už v mladom veku prevzali zodpovednosť ako aktívni občania. Tento druh aktívneho občianstva vyžaduje, aby mali mladí ľudia príležitosť zúčastniť sa a vyjadriť svoj názor. Na to, aby sa stali aktívnymi v spoločnosti, potrebujú mladí ľudia cítiť, že to, čo robia, je dôležité, a že môžu ovplyvniť rozhodnutia, ktoré sú pre nich dôležité. V spolupráci s členskými štátmi a zainteresovanými stranami Komisia podporuje vykonávanie stratégie EÚ pre mládež¹⁴. Má dva hlavné ciele: poskytovať viac rovnakých príležitostí pre všetkých mladých ľudí v oblasti vzdelávania a na trhu práce a povzbudzovať mladých ľudí, aby sa aktívne zapájali do života spoločnosti. Kľúčovou súčasťou stratégie je, že sa vykonáva prostredníctvom konzultácií a účasti: vďaka „štruktúrovanému dialógu“ bolo v celej Európe zmobilizovaných 170 000 mladých ľudí, ktorí pred tvorcami politiky mohli prezentovať svoj názor v oblasti politik, ktoré sú pre mládež dôležité.

Príklady opatrení EÚ v oblasti mobility a dobrovoľníctva:

– **Program Erasmus** na budúci rok oslávi svoje 30. výročie a za tie roky ho využilo približne 5 miliónov mladých ľudí. Očakáva sa, že v období rokov 2014 – 2020 sa na ňom vďaka zvýšeniu financovania a diverzifikácie prístupov zúčastnia ďalšie 4 milióny osôb.

– Nástrojom vyzývajúcim mladých ľudí k zapojeniu do dobrovoľníctva je **Európska dobrovoľnícka služba**, ktorá je hnacou silou medzinárodného dobrovoľníctva už 20 rokov. Táto služba podporuje každý rok približne 10 000 mladých dobrovoľníkov, ktorí cestujú do zahraničia, aby sa zúčastnili na rôznych projektoch, napr. práca s mládežou, sociálna pomoc ľuďom v núdzi alebo ochrana životného prostredia.

3. Obnovený impulz na investovanie do mladých ľudí

Hoci hospodársky rast a tvorba pracovných miest napredujú, neexistuje dôvod na spokojnosť. Dôsledky krízy sú ďalekosiahle a problém, ktorý už roky ohromujúca vysoká nezamestnanosť predstavuje, je v mnohých častiach Európy znepokojujúci. EÚ má dlhú históriu, pokiaľ ide o iniciovanie a podporovanie politik a opatrení na podporu mladých ľudí. Kľúčom k úspechu sú spoločné opatrenia so zapojením aktérov na všetkých úrovniach, najmä na príslušných úrovniach vlády a sociálnych partnerov. Komisia zdôrazňuje, že je potrebné dosiahnuť pokrok v týchto troch oblastiach činnosti:

3.1. Lepšie príležitosti na prístup k zamestnaniu

- **V rámci európskeho semestra sa uskutočňujú reformy na vnútroštátnej úrovni a pre viacero členských štátov bolo vydané jasné usmernenie.** V poslednom ročnom prieskume rastu, ktorým sa začína európsky semester 2017, Komisia poukazuje na to,

¹⁴ Uznesenie Rady z 27. novembra 2009 o obnovenom rámci pre európsku spoluprácu v oblasti mládeže (2010 – 2018) (2009/C 311/01).

že je dôležité uprednostňovať investície do ľudského kapitálu, čo znamená zlepšiť zamestnateľnosť mladých ľudí a investovať do ich vzdelávania a zručností.

- **Úplné a udržateľné vykonávanie záruky pre mladých ľudí v praxi by sa malo zabezpečiť vo všetkých členských štátoch.** Pokračujúce politické rozhodnutie vykonávať záruku pre mladých ľudí a finančne ju podporovať má význam a je nevyhnutné na plné využitie výhod vyplývajúcich z doteraz vykonanej práce. K jej vykonávaniu v plnom rozsahu došlo vo viacerých členských štátoch len nedávno, nakoľko mnohé opatrenia si vyžadujú zásadné reformy a rozsiahle partnerstvá, ktoré sú samé osebe nové a predstavujú sľubné spôsoby poskytovania podpory.¹⁵ Keďže situácia sa zlepšuje vo viacerých častiach Európy, kľúčovou prioritou v mnohých členských štátoch bude zabezpečiť, aby nízko kvalifikovaní mladí ľudia získali primeranú podporu. To si vyžaduje lepší prístup k záruke pre mladých ľudí a účinnejšiu pomoc mladým ľuďom, ktorí nie sú zamestnaní, ani nie sú v procese vzdelávania alebo odbornej prípravy, a ktorí nie sú registrovaní vo verejných službách zamestnanosti. Vyžaduje si to aj posilnenie spolupráce medzi verejnými orgánmi a zainteresovanými stranami, ako aj zlepšenie kapacity partnerov, najmä verejných služieb zamestnanosti, pri vykonávaní záruky pre mladých ľudí. Mali by sa zaviesť lepšie mechanizmy s cieľom zaručiť, aby mladí ľudia dostávali kvalitné ponuky, a to stanovením noriem kritérií kvality. Poskytovanie učňovskej prípravy v rámci záruky pre mladých ľudí by sa malo posilniť, keďže predstavuje len 4,1 % doposiaľ využitých príležitostí.
- **Na uľahčenie zavádzania záruky pre mladých ľudí v regiónoch, ktoré to najviac potrebujú, by sa mali zvýšiť zdroje dostupné na vykonávanie iniciatívy na podporu zamestnanosti mladých ľudí.** V rámci strednodobého preskúmania viacročného finančného rámca navrhla Komisia doplniť pôvodne vyčlenené prostriedky iniciatívy na podporu zamestnanosti mladých ľudí o 1 miliardu EUR na obdobie rokov 2017 – 2020. Zodpovedajúce finančné prostriedky vo výške 1 miliardy EUR sa poskytnú z Európskeho sociálneho fondu. Ak sa toto dodatočné financovanie schváli, očakáva sa, že umožní využívať podporu v rámci iniciatívy pre zamestnanosť mládeže ešte ďalšiemu 1 miliónu mladých ľudí.

3.2. Lepšie príležitosti vďaka vzdelaniu a odbornej príprave

- **Komisia je odhodlaná zjednodušiť spoluprácu medzi členskými štátmi a podporiť ich snahu reformovať systémy vzdelávania a odbornej prípravy.** Komisia posilní svoju podporu pre členské štáty a v roku 2017 predloží konkrétne opatrenia na modernizáciu školského a vysokoškolského vzdelávania vrátane aktualizovaného programu modernizácie vysokoškolského vzdelávania, konkrétnej iniciatívy zameranej na sledovanie absolventov, programu na podporu rozvoja škôl a učiteľov a preskúmania odporúčania o kľúčových spôsobilostiach pre celoživotné vzdelávanie, ako aj ďalších sprievodných opatrení na podporu digitálnej transformácie vo vzdelávaní a lepšej dostupnosti elektronických zručností a vzdelávania.

¹⁵ COM(2016) 646 final.

- Komisia s cieľom zlepšiť kvalitu, ponuku, inkluzívnosť a atraktívnosť učňovskej prípravy a učenia sa na pracovisku v rámci odborného vzdelávania a prípravy navrhne **rámec kvality učňovskej prípravy**¹⁶, v ktorom sa stanovujú základné zásady plánovania a poskytovania učňovskej prípravy na všetkých úrovniach, s dostatočnou flexibilitou, aby sa mohli uplatňovať vo veľmi odlišných systémoch členských štátov. Rámec kvality by mohol posilniť kvalitu učňovskej prípravy podporovanej prostredníctvom programov EÚ (záruka pre mladých ľudí, iniciatíva na podporu zamestnanosti mladých ľudí, európsky zbor solidarity, program Erasmus+ a Európsky sociálny fond).
- **Služba podpory učňovskej prípravy riadenej dopytom** bude zriadená v roku 2017 na základe úspešného modelu referenčného učenia verejných služieb zamestnanosti a bude podporovať krajiny k tomu, aby zaviedli alebo uskutočnili reformu systémov učňovskej prípravy. Táto služba podpory takisto posilní výmenu poznatkov, spoluprácu a partnerské učenie, pokiaľ ide o učňovskú prípravu, a to identifikovaním osvedčených postupov a posilnenia vzájomného učenia. Osobitný dôraz sa bude klásť na mobilizáciu aktérov k prijímaniu konkrétnych opatrení na národnej, regionálnej a miestnej úrovni.
- Odborné vzdelávanie a príprava a vzdelávacia mobilita sú prospešné rovnako pre účastníka, ako aj zamestnávateľa. Zo štúdií¹⁷ vyplýva, že vzdelávacie/pracovné pobyty dlhšie ako 6 mesiacov prinášajú najvyššiu pridanú hodnotu z hľadiska zlepšenia odborných, osobných a sociálnych zručností. Dnes je však väčšina učňovských umiestnení v inom členskom štáte krátkodobá (72 % je na menej než mesiac a 21 % na jeden až tri mesiace). V reakcii na výzvy Európskeho parlamentu na zvýšenie kvality a príťažlivosti mobility učňov Komisia navrhne novú špecializovanú mobilitu s dlhším trvaním (6 – 12 mesiacov) „**ErasmusPro**“ v rámci existujúceho programu Erasmus+ s cieľom podporovať zahraničné pracovné stáže. Silný rámec podpory, ktorý bude zahŕňať dôkladnú prípravu, štruktúrované vykonávanie a primerané následné opatrenia, zabezpečí prínos a kvalitu tejto mobility. Úzka spolupráca so zamestnávateľmi a ostatnými zainteresovanými stranami v rámci Európskeho združenia učňovskej prípravy a Paktu pre mládež¹⁸ a silné partnerstvá s poskytovateľmi odborného vzdelávania a prípravy, organizáciami sociálnych partnerov, sprostredkovateľskými orgánmi a verejnými službami zamestnanosti s cieľom nadviazať kontakt s miestnymi zamestnávateľmi zabezpečia širšiu skupinu spoločností ochotných prijať mobilných študentov odborného vzdelávania a prípravy, najmä učňov.

3.3. Lepšie príležitosti pre solidaritu, vzdelávaciu mobilitu a účasť

¹⁶ Bude vychádzať zo stanoviska Poradného výboru pre odbornú prípravu týkajúceho sa „Spoločnej vízie pre kvalitnú a účinnú učňovskú prípravu a učenie sa na pracovisku“ prijatého 2. decembra 2016

¹⁷ http://www.pedz.uni-mannheim.de/daten/edz-b/gdbk/07/analysis_leonardo_study_en.pdf.

¹⁸ <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?langId=en&catId=89&newsId=2387>.

- V kontexte strednodobej revízie viacročného finančného rámca Komisia navrhla zvýšiť vzdelávaciu mobilitu prostredníctvom **výrazného zvýšenia, vo výške 200 miliónov EUR, rozpočtu na program Erasmus+ až do roku 2020.**
- Komisia zriaďuje **európsky zbor solidarity**, ktorým sa posilnia základy práce v oblasti solidarity v Európe. Spoja sa v ňom zanietení mladí ľudia odhodlaní pracovať na spoločnom projekte solidarity. Bude poskytovať inšpiratívne a posilňujúce zážitky pre mladých ľudí, ktorí chcú pomáhať, učiť sa a rozvíjať a získať pri tom cenné skúsenosti. Poskytne rozšírenú základňu pre organizácie poskytujúce podporu v Európe, ktoré poskytujú príležitosti práce v oblasti solidarity pre mladých ľudí. Bude slúžiť potrebám zraniteľných komunít, verejných vnútroštátnych a miestnych štruktúr v mnohých oblastiach, ako je poskytovanie potravín a prístrešku bezdomovcom, čistenie lesov, podpora regiónov zasiahnutých katastrofou alebo pomoc s integráciou utečencov.
- S cieľom posilniť občiansku účasť mladých ľudí **Komisia pripraví revíziu európskej stratégie pre mládež na obdobie po roku 2018.** Počas roku 2017 budú prebiehať rozsiahle konzultácie s mladými ľuďmi a hlavnými zainteresovanými stranami s cieľom diskutovať o budúcnosti o tom, na čo sa má táto stratégia zamerať v budúcnosti. Dôležitou otázkou je, ako poskytnúť viac lepších príležitostí pre mladých ľudí, aby sa aktívne zúčastňovali na politickom živote a demokratickom procese. Komisia bude ďalej rozvíjať a zintenzívňovať nástroje dialógu a výmeny názorov a skúseností s mladými ľuďmi (napr. iniciatíva Jeden milión, Nový príbeh pre Európu a štruktúrovaný dialóg).
- Mobilita mladých ľudí je dôležitá pre rozvoj európskeho povedomia a identity. Podľa odporúčania Európskeho parlamentu a pri príležitosti 30. výročia programu Erasmus v roku 2017 Komisia podporí **multimodálnu mobilitu pre mladých ľudí zapojených do vzdelávacieho projektu.** Ponúka nové príležitosti pre mladú generáciu objavovať Európu a získať vlastné skúsenosti z prvej ruky.

4. Záver

V tomto oznámení („Investícia do európskej mládeže“) sa uvádzajú konkrétne opatrenia EÚ zamerané na pomoc mladým ľuďom v snahe získať pracovné miesto či príležitosti na vzdelávanie a odbornú prípravu, ktoré si zaslúžia. Tieto výzvy sú obrovské. A sú spoločné pre všetky členské štáty.

Iba široké partnerstvo a spoločný záväzok EÚ a členských štátov môže priniesť zásadnú zmenu, ktorú si súčasná situácia vyžaduje. V takomto duchu sa nesie aj výzva uvedená v bratislavskom vyhlásení, ktoré schválili vedúci predstavitelia 27 členských štátov EÚ.

Vychádzajúc z toho, čo sa podarilo dosiahnuť v posledných rokoch, je Komisia odhodlaná úzko spolupracovať s Európskym parlamentom a Radou na zvýšení podpory pre investovanie do mladých ľudí v celej Európe. Bude úzko spolupracovať so všetkými členskými štátmi a zainteresovanými stranami na všetkých úrovniach s cieľom pomôcť im v ich úsilí. V pozitívnom duchu tiež očakáva motiváciu a odhodlanie dohodnúť sa počas zasadnutia Európskej rady, ktoré sa uskutoční 15. – 16. decembra 2016, na ambicióznom súbore iniciatív v rámci troch uvedených oblastí činnosti.